

De adiectivi graeci σοφός „geschickt, kundig, klug, schlau, weise“ (Frisk, II, 754), origine atque onomasiologia his verbis etymologus suecanus concludit: „Unerklärt. Erfolgreiche idg. Deutungsversuche bei Bq. (u. a. Brugmann IF 16, 499 ff. m. Lit.)“. Attamen res ipsa mihi quidem non prorsus obscura esse videtur, quia nominis graeci τῦφος „cuneus secundum Hesychium“ plura corradicalia germanica exstant, ut angl. *dowel* quod „Klotz, Pflock, Zapfen, Nagel“ significat. Qua de causa ad radicem communem **dheubh-/dhubh-* „Pflock, Keil; schlagen“? unsicher, da fast nur germ.“ (Pokorny 268) sine ulla dubitatione reducere possumus.

Talis onomasiologiae exempla satis perspicua praebet non solum graecum ὀξύτερον ὀξύνοος, cui optime nostrum *oštrouman* respondet, sed etiam in adiectivis germanicis *spitzfindig*, *scharfsinnig*, *schlagfertig* atque in latinis nominibus synonymis *acutus*, *acumen*, *acer animus*, *catus* luculente apparent. Hanc explicationem plus valere quam eas quae de adi. σοφός adhuc prolatae sunt optime docet etymologus noster P. Skok qui *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, 1972, I, 330 s. *čivija* exponit: „*čivija* f. (Vuk, Srbija, narodna pjesma) = *čivija* (Kosmet) ‘1. sinonim: drveni klin (v.), postolarski drveni klinci, *lunjāk*, gen. *lunjka* (ŽK), 2. metafora: a) tvrdica, lukav čovjek; b) podvala, prijevara (Kosmet), upor. *burgija* u metaforičkoj upotrebi’. Odatle deminutiv na *-ica čivica* f. (*i < iji*) = *čivica* (Kosmet), izvedenice na *-njāk* (upor. *čavlenjāk*, *grablenjāk* (ŽK) ‘svrdlovi za čavle, grablje’): *čivinjāk* m. ‘svrdao što se njime vrte rupe za čivije’; na *-luk*: *čiviluk* = *čivilsk* (Kosmet) ‘poduga daska ili gvožđe sa nekoliko čivija; sinonim: klinčanica’, denominal *čivijati* ‘čivijom zaprijeti’. Balkanski turcizam (tur. *çivi*) iz oblasti alata: bug. *čivija*, arb. *çivi* f. (Gege).“

Quem locum etymologi nostri explicatione viri docti Abdulah Škaljić, *Turcizmi u narodnom govoru i narodnoj književnosti Bosne i Hercegovine*, 1957, 148, s. *čivija*: „*čivija*, -ē, f. (tur.). 1) klin; obično se kaže za drveni klin, ali nekad se kaže i za željezni klin, napr. željezni klin, koji se stavlja u osovinu kola da kolo (točak) ne spada, zove se čivija; zatim klin, bio drven ili od željeza, koji se ukuca u zid ili drvo, na koji se što vješa; u nekim krajevima čavao nazivaju čivija. — „Sa čivije sablju u jagmio“, „Pa Ajkuna do čivije dođe“, M. H. III 196, 511; 2) u prenesenom smislu znači merak, žudnja: „Ona (neka ženska) mu je velika čivija“, tj. veliki je merak svezao na nju. — Vidi izv.: *čivijati*, *čiviluk*. — Iz tur. *çivi*, klinac, čavao, klin“ — supplendum esse iure cogimur.

Quam ostendimus viam semanticam stirpis **dheubh-/dhubh-* vix ea credibilis esset nisi mutationes paralelas nostrae aetatis in medium poneremus. Ita similior factus est veri progrediens significatus inde ab homerica σοφία „artificium“ atque hortulo Sophiae Epicureo (Ciris, 4) usque ad basilicas Ἀγία σοφία byzantinas.